

סיפורי צדיקים

גליון רמ"ח
שנה ו' תשע"ז

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למספרות קליין על האישור לפרסום בתמונה

סיפורי חז"ל

וינחם ה' על הרעה אשר
דבר לעשות לעמו

בשעה שעשו ישראל העגל עמד משה ומפייס את הקב"ה שימחול להם, אמר הקב"ה משה כבר נשבעתי "זובח לאלהים יחרם" ודבר שבועה שיצא מפי איני מחזירה. אמר משה ולא נתת לי הפרה של נדרים ואמרת לא יחל דברו? הוא אינו מוחל אבל חכם מוחל את נדרו בעת שישאל עליו, וכל זקן שמורה הוראה אם ירצה שיקבלו אחרים את הוראתו, צריך הוא לקיימה תחילה, ואתה צויתני על הפרת נדרים, דין הוא שתתיר את נדרך כאשר צויתני להתיר לאחרים. מיד נתעטף בטליתו וישב לו כזקן, והקדוש ברוך הוא עומד כשואל נדרו. אמר הקדוש ברוך הוא תוהא אני על הרעה אשר דברתי לעשות לעמי. אותה שעה אמר משה מותר לך, מותר לך, אין כאן נדר ואין כאן שבועה.

(שמו"ר מ"ג - ד')

נדבת ידידינו היקר

ה"ר יצחק הרטמן הי"ד

לרגל השמחה במעונו שבת עליה לתורה

של בנו החתן **אברהם יהודה הי"ד**

יזכו לדורות ישרים ומבורכים

תוך שמחה עונג ונחת מכל יוצ"ח

פרשת השבוע

זה יתנו (ל' י"ג)

מסופר על רב אחד שביקר פעם את הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א, ונתגלגלה השיחה ביניהם על המצב החומרי של היהודים, והרב שאל את רבי מרדכילה מה לעשות עם העולם? בני ישראל צריכים פרנסה והדור הולך הלך וחסור, והפרנסה לקויה מאוד. השיבו הצדיק אין עצה אלא לעשות תשובה, כי תחת כסא הכבוד יש אוצר גדול של כסף, והראיה ממחצית השקל כמו שנאמר במדרש תנחומא (כי תשא סימן ט' ט') אמר רבי מאיר כמין מטבע של אש הוציא הקב"ה מתחת כסא הכבוד והראהו למשה, ואמר לו "זה יתנו" כזה יתנו, ועל התשובה הרי אמרו בגמרא (מסכת יומא דף פ"ז א') גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד, וכשכבר יהיו אצל כסא הכבוד יוכלו בנקל לקחת גם מהכסף של האוצר הגנוז שם.

ראה קראתי בשם (ל"א ב')

הביא לו ספרו של אדם הראשון והראה לו כל הדורות שהן עתידין לעמוד דור דור ומנהיגיו (שמות רבה מ' - ב'). שאל הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זיע"א לשם מה הוצרך להראות לו את הדורות

תחילה ואחר כך את המנהיגים? והשיב, תארו לעצמכם שהיו מראים למשה רבינו את נפתלי מרופשיץ כרבי, היה נרתע לאחוריו ואומר, גם נפתלי מנהיג? גם הוא רבי? לפיכך הראו לו קודם את הדור כדי שתנוח דעתו, לדור שכזה מתאים גם נפתלי להיות מנהיג.

ושמרו בני ישראל את השבת
(ל"א ט"ז)

מסופר על הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א. שכאשר קיבל פעם מכתב מעיר מסויימת ובו בשרוהו שנוסדה שם חברת משמרת שבת, פרץ בבכי. משנשאל לפרש בכייתו. והלא מן הראוי להרגיש סיפוק כשיהודים מתארגנים לשם הגנה על השבת. השיב הצדיק: כשתראו אדם עובר ליד בית ונותן עינו עליו, ומשבח לבורא העולם שבראהו שלם באיבריו, מעצמכם תבינו כי הבית הזה הוא בית של נכים, שבו מאושפזים אנשים בעלי מומים, קטעים, גדמים ועיוורים רח"ל. כך כאשר אנו רואים שנוסדה חברה לשמירה על השבת, עלינו להסיק שהאנשים בעיר זו הינם בבחינת בעלי מומים ביחס לשבת. והרי זה בבחינת בית חולים גדול למחללי שבת. ועל זה ראוי לבכות.

צמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:26 ת"א: 6:28 ר"ת: 7:06

פרשת כי תשא - פרה

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:13 ת"א: 5:28

ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך

מן השמים הראו לו, לבעש"ט הקדוש ויע"א שיש בעולם אדם אחד העובד את ה' בכל יום באהבה ובמסירות נפש אף יותר משעושה זאת הבעל שם טוב. השתוקק הבעש"ט להכיר את האיש, לשהות במחיצתו ולראות את דרכו בעבודת ה', אך היכן מוצאים את היהודי הזה? השתדל הבעש"ט למצוא את מקום מגוריו ולא עלה בידו. או אז אמר הבעש"ט בלבו: "אסור לדחוק את השעה, שכן כל הדוחק את השעה - השעה דוחקת", החליט איפא להסיח דעתו מיהודי זה ולהמתין בשלוח עד שיגיע הרגע והוא יזכה לראות את האיש העולה עליו בעבודת ה'.

והשעה לכך הגיעה. במוצאי השבת האחרונה של חודש אלול, בעת שמתחילים לומר "סליחות" אמר הבעש"ט את הסליחות בהתלהבות עצומה, וכשסיים, בסוף האשמורת השנייה, ציוה לרתום את הסוסים למרכבה ובלוית תלמידיו הנאמנים יצא לדרך.

על דוכן העגלה ישב העגלון והחזיק במושכות, וכשהחלו הסוסים ללכת - הניח את המושכות מידי ופנה אל יושבי העגלה, בתוך העגלה ישבו הנוסעים מחרישים ובעיניהם עקבו אחר הסוסים הדוהרים, הללו לא דהרו, כי אם עפו מאליהם כנשרים.

כל שעות הלילה נמשך המסע המופלא הזה: ערים התחלפו בכפרים, שדות בהרים - דומה שהדרך קופצת להם, לנוסעים. כשעלה השחר עצרו הסוסים, כאילו על פי אות, אותו מקום עצרו היה שדה שהשתרע למרגלות הר. נוסעי העגלה כלל לא הכירו את המקום, ועד שהאיר היום לא העיזו לעזוב את העגלה. כשהאיר היום התבוננו הנוסעים על סביבותיהם ונוכחו כי השדה בו הם נמצאים ירוק ורענן הוא, ועליו שכבת טל מנצנצת, ריח נעים עלה מן השדה, ובמרחק הבחינו האנשים בבני צאן הרועים באחו.

בדומיה ירדו הנוסעים מן העגלה, בטל השדה נטלו ידיהם, אחר התעטפו בטליתותיהם והתעטרו בתפילין והחלו להתפלל תפילת שחרית כוותיקין. בתום התפילה פילח את השדה קול תקיעת שופר, מופתעים נשאו בני חברתו של הבעל שם טוב הקדוש את עיניהם למקור הקול - והנה על ההר שלצד השדה, עומד אדם עטוף באדרת שעירה ובידו שופר, לקול תקיעות השופר התקבצו ובאו בני הצאן אשר בשדה, עדרים עדרים באו, וכולם התייצבו בסמוך לבאר שלמרגלות ההר, ואת עיניהם נשאו כלפי מעלה, לעבר הרועה.

כשנוכח הרועה כי כל בני הצאן הגיעו, ואף אחד מהם לא נפקד מקומו - ירד מן ההר, בצעדים זריזים ניגש אל הבאר וגולל את האבן מעל פיה ואז החל שואב מים וממלא את השוקת הגדולה הסמוכה לבאר. רק משמלאה השוקת עד לשפתה, השמיע הרועה קול צפצוף והכבשים קרבו אל השוקת לשותת, משרו עזבו את השוקת והתפורו בשדה, קבוצות קבוצות.

כל אותה עת עקב הרועה אחר בני טיפוחיו בעיניים מפיקות אהבה ורחמים, רק לאחר שסיים אחרון הכבשים לשתות וכל הכבשים לחכו בנחת את עשב השדה - נטל האיש את ידיו, ואז נשא עיניו כלפי מעלה וכך אמר בקול: ריבוננו של עולם! אתה בראת שמים וארץ, תבל וכל אשר בה, אתה הוא האדון ואנחנו עבדיך, ועלינו להודות לשמך הגדול, יודע אני, שיש לך, ה' אלקים, עם אחד בארץ. ובני העם הזה - בני אברהם, יצחק ויעקב - שופכים לבם בתפילה לפניך שלש פעמים בכל יום, בבוקר, בצהריים ובערב

"גם אני" המשיך הרועה, בן לעם הנבחר הזה, אך כיון שהרחקתי מבני עמך, אייני יודע כיצד לעבדך ולשבחך, רק דבר אחד אני יודע: לומר שירי רועים, את זאת למדתי מפי זקן הרועים. על כן אפצח בשיר, ובומירות אלו אכוון לכבוד ולשבח את שמך הגדול והנורא. ומיד פצח הרועה בשיר, היתה זו מנגינה רווית געגועים וערגה, שכמוה לא שמעה אוזן מעולם, קול צלול וערב היה לו, לרועה, ושירתו מילאה את האוויר במתיקות נפלאה.

קול הזמר הגיעו אף לאוזני הצאן, הללו הגביהו את ראשיהם, זקפו אוזניהם והקשיבו בדומיה ובתימהון לצלילים הנהדרים. כך עמד לו הרועה ושר מעמקי נשמתו עד כלות הנפש, רק כשעזבוהו כוחותיו פסקה שירתו, והוא צנח ארצה מבלי יכול לקום. כשהתאושש הרועה נוכח שהשמש כבר שוקעת, הוא קם ממקומו ובמאמץ רב העפיל אל ראש ההר, ושוב תקע בשופרו תקיעה ארוכה. לשמע קול השופר נאספו בני הצאן אל הבאר, בשארית כוחותיו ירד הרועה והשקה את צאנו.

כשכילה את מלאכתו, הביט השמימה, ובראותו את הכוכבים המנצנצים ממעל קרה בהתלהבות: מה רבו מעשיך ה'! מה נפלאים מעשיך! ואני בכוחי הדל, כה רוצה לכבדך, ומה לא עשיתי לכבודך? יודע אני לתקוע בשופר ואכן תקעתי לכבודך. יודע אני לשורר בקולי וכבר שרתי לכבודך, אך מה כל אלה בעיניך ה' יוצר כל? חפץ אני ומשתוקק לגרום לך נחת רוח ואינני יודע במה אעשה זאת.

צניח ונמשל

תפסת מרובה לא תפסת

משל לסוחר אחד בעל חנות יינות, שבא לבית מסחר סיטונאי כדי לקנות כמות גדולה של יין לחנותו, לאחר שהציגו לו את החשבון, ביקש הסוחר שיתנו לו את היין בהקפה, מכיוון שאין בידו לשלם כעת, והבטיח לשלם מאוחר יותר כאשר ימכור את הסחורה בחנותו. אינני יכול – ענה לו המוכר – זה מספר פעמים נתתי לך בהקפה, וגם הבטחת לסלק את חובך במועד, אך לא קיימת את הבטחותיך. התחנן הסוחר: אנא, רק הפעם תן לי בהקפה, ואשלם לך במועד, בכל הפעמים הקודמות לא שילמתי מפני סיבות שונות שמנעו ממני לשלם, אולם הפעם אני מבטיח כי אשלם בזמן! לא הועילו כל הפצרותיו – הסיטונאי עמד בסירובו.

בעודם מדברים נכנס סוחר אחר לחנות, וכאשר שמע את הדברים אמר לסוחר: שמע לי, אתן לך עצה: לשם מה אתה קונה עכשיו כמות כה גדולה של יין, ומתחייב למחיר רב? קנה מעט ושלם עכשיו. הסכים הסוחר לעצה נבונה זו וכן עשה, קנה מעט יין ושילם את מחירו, את היין מכר בחנותו ובכסף שהרוויח, שב וקנה עוד יין, וחזר חלילה, עד שהצליח במסחרו החזיר את כל חובותיו.

והנמשל: אנו מבקשים מהקב"ה שימחול לנו על כל חטאינו ומבטיחים שלא נשוב ונחטא, אולם גלוי וידוע לפניו שלמרות ההבטחות נשוב ונחטא. אין כל דרך בפנינו אלא לנהוג כאותו סוחר, נתחיל ונחזור בתשובה בדבר מסויים, למשל, אדם יקבל על עצמו להיזהר בחטא הדיבור, כאשר יתגבר על חטא זה, יקבל על עצמו להישמר גם מחטאי העיניים, וכן הלאה... כך יסלק האדם את חובותיו לקב"ה מעט מעט, עד שיזכה ויהיה בעל תשובה גמור.

(בשם החפץ חיים זיע"א)

לרגע קט שקע הרועה בהרהורים, אך מיד המשיך, נלהב: מצאתי! יודע אני במה אשמחך, ה' אלקי! יודע אני לעשות דבר מה – והוא משמח תמיד את לב אדוני השר, בוודאי גם אתה, ריבון העולמים, תשמח בכך! והרועה החל לעשות את אשר הבטיח: הוא כפף את גופו, נעץ שתי ידיו בקרקע, הטה ראשו כלפי האדמה עד אשר הגיע ראשו לקרקע,

או אז הרים רגליו כלפי מעלה – והתהפך. את הלהטוט הזה בצע בזריזות מדהימה, וחזר עליו כמה וכמה פעמים. מפעם לפעם גברה מהירותו – עד אשר נדמה היה כאילו אין הוא אלא כדור חי, המתנועע ומקפץ באויר ללא הרף.

לבסוף צנח ה"כדור" ארצה בחוסר אונים, כוחותיו של הרועה נטשוהו לחלוטין, והוא שכב על הארץ דומם, כאבן שאין לה הופכין.

שעה ארוכה שכב כך ולבסוף קם ונעמד על רגליו, ושוב נשא עיניו למרום ואמר: ה' האלקים, עוד דבר פעוט לי אליך, אתמול ערך אדוני השר סעודה גדולה לכל עבדיו, גם אני הייתי בין המוזמנים, ובתום הסעודה ברח אותנו לשלום ונתן לכל אחד ואחד מאתנו מטבע בן עשרים פרוטות. את המטבע הזה, שהוא כל כספי על אדמות, ברצוני להקדיש לך, אנא, ה' אלקים, קבל אותו מידי!

שלף הרועה את המטבע מכיסו והשליכו כלפי מעלה, באותו רגע יצאה מן השמים מין פיסת יד מאירה באור גדול וקלטה את המטבע. אך גם עתה לא נחה דעתו של הרועה, שמעתה, כך אמר, שיש שכר לפעולתם של עובדי ה', אם אמנם אני ביניהם ומגיע לי שכר – הריני נותן את חלקי במתנה לך, ה' יתברך.

כל אותו יום עמדו הבעל שם טוב ותלמידיו וחזו בדומיה וברטט במעשיו הנשגבים של הרועה המופלא, ורק אחרי סיום כל העבודות של היהודי, פתח הבעל שם טוב הקדוש את פיו, וכה אמר לתלמידיו: הביטו וראו עד היכן מגיעה צדקתו של הרועה שלפנינו, בתורה כתוב: "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך", ואמנם הוא מקיים את הפסוק הזה פשוטו כמשמעו, מי יתן ויהי חלקנו עמו, ועם כל יתר ענווי העולם, העובדים את ה' יתברך שלא על מנת לקבל פרס...

צ'ין אדם לחברו

חסד בגופו

מסופר: פעם אחת באה אשה סמוך לביתו של הגה"ק רבי יוסף זונדל מסלנט וחיפשה את שואב המים, כשלא מצאה אותו ופגשה את רבי זונדל, שחשבה אותו על פי תלבושתו לזקן עני, הציעה לו לשאוב לה חמשה פחים מים במחיר סכום מסוים. רבי יוסף זונדל קיבל את הצעתה בשמחה ושאל לה את המים, בכלותו אמר לזקנה שעכשיו אין לו צורך בשכר, ולכן יקח ממנה את השכר אחרי שישוב לה בפעם השניה. אחרי שבוע חקרה הזקנה אחר שואב המים לשלם לו שכרו, ונדע לה שהשואב היה הצדיק רבי זונדל. כשבאה אליו התחננה לפניו וביקשה סליחתו. צחק רבי יוסף זונדל ואמר: יישר כוחך, שעל ידך נודמן לי לגמול חסד בגופי.

למנוע חלישות דעת

סיפור מרגש שקרה בזמנינו: שני אברכים עמדו בתור לתשלום באחד הסופרים הגדולים, לפנייהם בתור היו מספר קונים, והם המתינו בסבלנות תוך כדי שיחה על הא ועל דא, כשהגיע תורם, עזב לפתע אחד האברכים את המקום והלך לקופאית אחרת, שגם שם היו לא מעט קונים. ושוב היה עליו להמתין שיגיע תורו. כשנפגשו לאחר מכן, שאל האחד את חברו לסיבת הענין. נמנע החבר מלפרט וניסה להתחמק, ורק לאחר בקשות חוזרות ונשנות סיפר: בהגיעי קרוב לקופה, הבחנתי שעל יד הקופה יושבת אשה שכבר עברו שנים לא מעטות מנשואיה ועדיין לא זכתה לפרי בטן, והיות ואני קניתי שם שני בגדים לתינוק, מתנה לאחותי שילדה במו"ט, וחששתי שמה תיגרם לקופאית זו חלישות הדעת כשתראה את הבגדים המתוקים, החלטתי לעבור לתור אחר. כששמע החבר את הנימוק, נעתקו המילים מפיו, ורק דמעות של התרגשות זלגו מעיניו,

נוכח מעשה אצילי זה.

שאלה הדורשת עיון

הרה"ק בעל ה"צמח צדק" מלויאבאוויתש זיע"א, היה נוהר מאד שלא לבוא לכלל כעס, ואם ארע והוא חש שהכעס עומד להשתלט עליו, היה מבקש להגיש לו את "יורה דעה". התפלאו הנוכחים מה ל"יורה דעה" ולענין כעס? הסביר להם הרבי: חז"ל אומרים "כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה", ואם כך, ענין הכעס הינו שאלה חמורה לא פחות משאלות של איסור והיתר, וכיצד יכול אדם להתיר לעצמו לכעוס בטרם יעיין בפוסקים? ובכלל, יש ספק אם אמנם מותר לכעוס. ועד שהשיב לשואלים ונפנה לעיין בפוסקים - פג כעסו של הצדיק.

בסבר פנים יפות

מעשה היה שנכנס עיתונאי אל הגה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך זיע"א (יומא דהילולא כ' אדר) כדי לבקשו לראיין אותו לעיתונו. אותו אדם נכנס כששיניו נוקשות זו לזו, מפחד הוא לבקש דבר כזה מהרב, אך בכל אופן החליט לנסות. מה רצונך ממני? שאל הרב בחיך, רצייתי לראיין את כבוד תורתו השיבו העיתונאי. הושיבו הרב על כסא שלידי, והחל להסביר לו כי אין זה מדרכו להתראיין, סיפר לו את הסיבות שהביאו אותו לנהוג כך, וציין בפניו כי אנשי ירושלים ברחו תמיד מפרסומת, וכך ישב והסביר לאותו עיתונאי את הדבר, כעשר דקות יקרות הקדיש הרב לצורך שלא לבייש את אותו אדם. כשיצא אותו עיתונאי התעניינו הנוכחים בחוץ האם הסכים הרב להיענות לבקשתו? לא, השיב העיתונאי, אמנם בנקודה זו נחלתי אכזבה, אך כל המאמץ היה שווה לי כדי ללמוד כיצד מסרבים במאור פנים. איך עונים, לא.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ב' אדר
הגה"ק רבי יואל ב"ר שמואל (הב"ח - ה"א ת')
הגה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך ב"ר חיים יהודה לייב (תשנ"ה)

יום ראשון כ"א אדר

הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק ב"ר אליעזר ליפמן (תקמ"ז)

יום שני כ"ב אדר

הגה"ק רבי אליהו ב"ר שלמה אברהם הכהן מאיימיר (שבט מוסר - תפ"ט)

הרה"ק רבי יוסף בלאך אב"ד סטאנוב ב"ר אברהם (גנוי יוסף - תק"ג)

הגה"צ רבי גמליאל בן רבי לוי רבינוביץ

ראש ישיבת קישנוב (תרפ"ט)

יום שלישי כ"ג אדר

הרה"ק רבי חיים חייקא מאמדור ב"ר שמואל (תלמיד המגיד - תקמ"ז)

הרה"ק רבי יצחק מאיר ב"ר ישראל מגור

(חיודשי הר"ם - תרכ"ו)

הרה"ק רבי יצחק יעקב מביאלא ב"ר נתן דוב

(דברי בינה - תרס"ו)

יום רביעי כ"ד אדר

הרה"ק רבי יצחק ב"ר חנוך העניך מאלעסק (תרס"ד)

יום חמישי כ"ה אדר

הרה"ק רבי אברהם גרשון מקיטוב ב"ר אפרים (גיסו של הבעש"ט הק' (תקכ"ה)

יום שישי כ"ו אדר

הרה"ק רבי אליעזר ליפא מחאמעלניק ב"ר

אלימלך מליזענסק (תק"ע)

הרה"ק רבי אהרן ב"ר שמשון (ד"ר גארדאן

תלמיד המגיד - תק"ע)

הרה"ק רבי איתמר הכהן מדויקוב (תלמיד הרה"ק

רבי ארון לייב מפרעמישלאן)

זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן

פרפראות

מסופר על אחד ששאל פעם את הרה"ק רבי אלעזר זיע"א בנו של רבינו רבי אלימלך מליזענסק זיע"א מה ציוה אביו לפני הסתלקותו? אמר רבי אלעזר, אבי היה מצוה לפני מותו שתיים ועשרים שנה. וזהו הספר "נועם אלימלך" שאמר משך שתיים ועשרים שנה קודם פטירתו.

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ מרת מרגלית הרטמן ע"ה
ב"ר שמואל מאיר ז"ל
נלב"ע ח' אדר

בחסות רשת חנויות

גל פז